

VILJAPEKSUMASINAD JA MOOTORID

PEAESINDAJA EESTIS:

O-Ü. C. A. WIRKHAUS

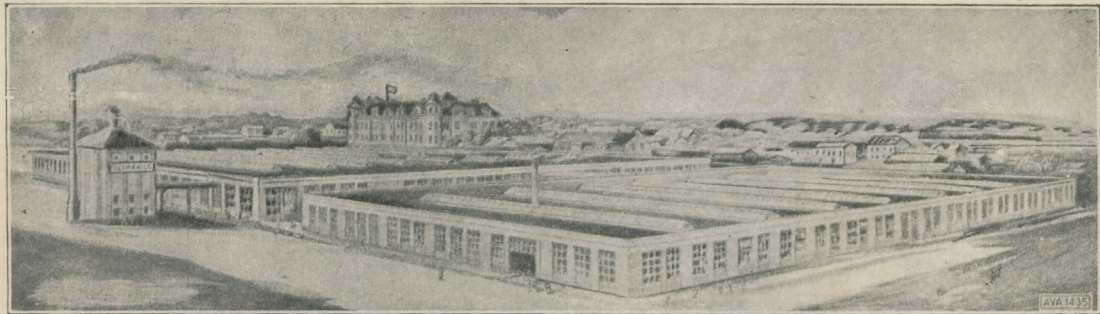
TARTUS, NARWA TÄN. NR. 42/44, KÖNETRAAT 1-95

TALLINNAS, ESTONIA PUIESTEE NR. 19, KONETRAAT 6-22

Robert Füssen

ORIGINAL THERMAENIUS WILJAPEKSUMASINAD

ehitatakse Rootsis, kõige suuremas wiljapeksumasinate eritehases, missugune asutatud 1847. aastal.

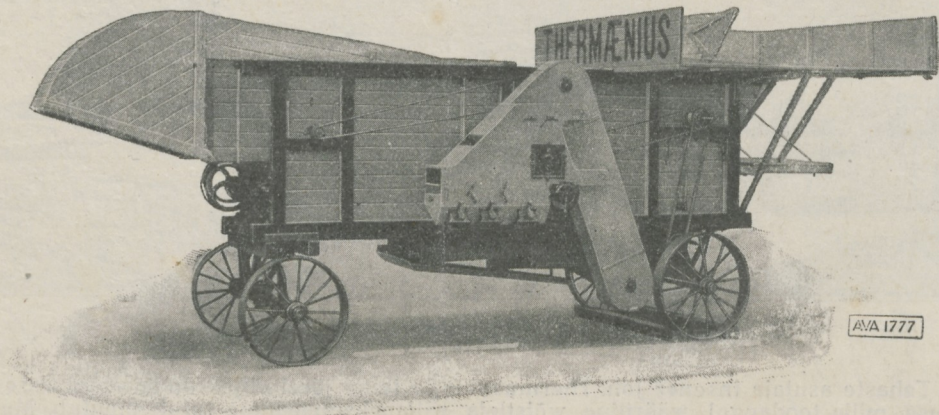

Thermaenius wiljapeksumasinate tehased.

Tehaste asutaja insener Joh. Thermaenius ja tema järeltulijad on suutnud sisse seada tööstuse, mille toodangul wääriline wõistleja wiljapeksumasinate turul puudub. Masinate konstrueerimisel on oma kaugelt üle kolmweerandsaja aastaste kogemuste kõrwal eestkätt arwesse wõetud põllumeeste nõuded ja wiljapeksu olud kohtadel, kuna ehituse tugewuse,

materiali headuse ja väljatöötamise täpsuse peale suurt rõhku on pandud.

Viimastel aegadel on neid masinaid paljud tehased järel tegema hakanud. Mõned neist püüavad peale välise kuju isegi värvi järel aimata, et põllumeest kergem oleks eksiteele wiia, kuid original Thermaenius peksumasina kõrge väärtus on neile kättesaamata kõrgusel. Sellepärast olge ettevaatlikud masina ostmisel, et Teile original Thermaenius

Klass C pealtsöödetaw peksumasin; waade sorteeriija poolt küljelt.

wiljapeksumasina nimel mõnda järeltehtud masinat ei müüda. Original Thermaenius wiljapeksumasin kannab Thermaenius nime ülemise raamipuu ja väikse wasest sildikese peal.

Thermaenius wiljapeksumasinad on saanud ilmaturult kaugelt üle 200 auhinna. Eestimaal on need masinad väga suure poolehoiu wõitnud, kuna kiituskirjade ja suusõnaliste kiitusawalduste arv on suurem müüdüd masinate arwust.

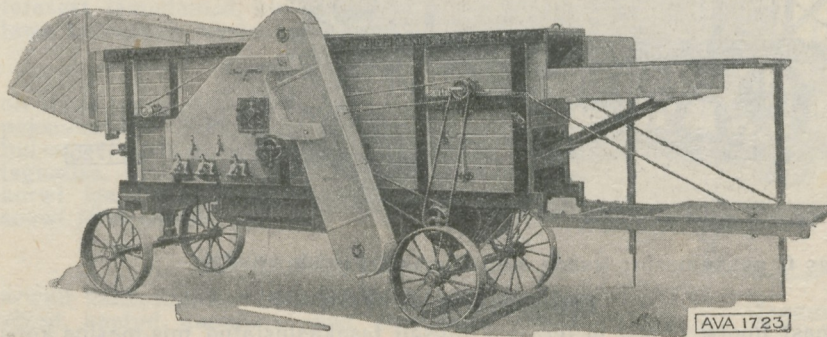
1929. aastast ehitatakse Thermaenius tehases wiljapeksumasinaid kaks eriklassi: klass C ja klass NA, mille ehituskonstruksiooni allpool püüame selgitada.

Klass C

masinad ehitatakse kolmes mõõdus: tüüp „SVEA“ — 20 tolli, tüüp „VESTA“ — 24 tolli ja

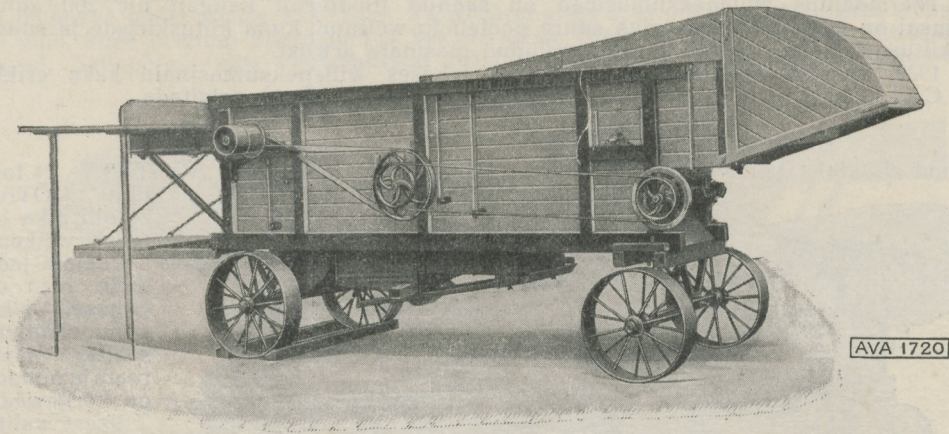
tüüp „GÖTA“ — 28 tolli pika trommliga, väikepõllupidajate jaoks, meie maa olude kohaselt pikkade põhupüstajate ja sõeltega. Masinate raam ja wooderdus on kõrgewäärtus-

lisest walitud Rootsi mäna puust. Masina keere, arwesse wõttes meie kohati wõimata halbu teeolusid, on ehitatud

- Klass C otsastsöödetaw peksumasin; waade sorteerija poolt küljest.

wõimalikult tugew, kõwendatud walatud malmist nurkadega ja raudpoltidega. Ehitus wõimalikult madal.

AVA 1720

Klass C peksumasin; waade suurrihmaseibi poolt küljelt.

Trommel

on valmistatud parimast Rootsi rauast ja terasest, täpselt tasakaalustatud, mis masina korrapäraliseks käiguks tingimata tarwilik. Trommlid valmistatakse põhimõtteliselt Joh. Ther-

maeniuse universal tihwtisüsteemilised, missugune süsteem üldiselt tunnustatud, suurt läbipeksu võimaldab, terasid ei wigasta ja vähe jõudu tarvitab, kuid eritellimiste peale võib neid masinaid saada ka liistutrommlitega.

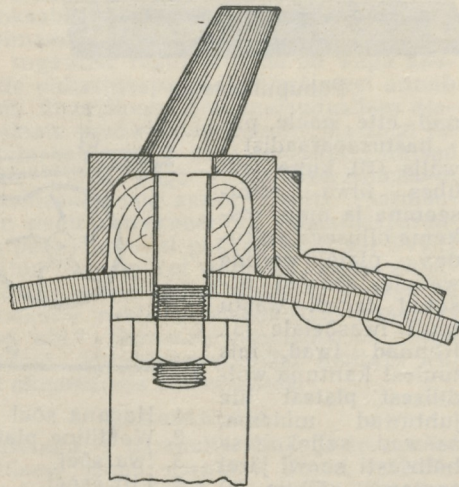
Trommli latid, millesse tihwtid paigutatud, on tugewast U rauast, kõwa puuga täidetud, mille tõttu trommli tugewus wõrratult suur. Trommli wõllid on valmistatud kõrgewäärtuslisest wõlliterasest, jämedamad, kui ühelgi teise firma wastawa suurusega masinal.

Peksukorw

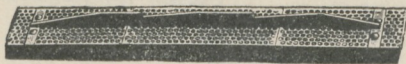
on väga tugew, warustatud üheksa hääst terasest peksuliistuga. Peksuliistude nüriks kulumise puhul on võimalik peksukorwi ümber pöörata, seades tagumise, kulumata ääre ette, mille tõttu peksukorwi iga kahekordne. Peksukorw on hõlpsasti soowi järel seataw.

Põhupuistajad,

arwult kolm, liiguwad kahe wäntwõlli peal, 10 jalga pikad, kaetud auguliste raud plaatidega. Pikuti keset puistajaid on paigutatud astmelised serweti liistud, mis põhku puistajatest ülewal hoiawad ja puistamist lahedasti toimetawad. Puistajate pealt läheb põhk järempuistaja peale, kus wiimased sissejäänud terad wälja puistatakse.

Trommli ehitus.

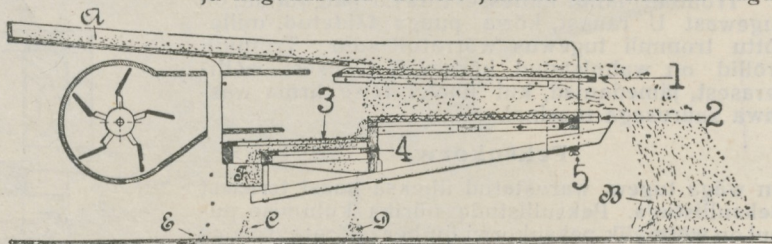

Põhupuhastaja

nad ette poole, puhastusaparaadist välja (B), kuna wili ühes liiwa, rohuseemne ja muu raskema ollusega, sattudes plate woltide wahele, saawad wiisatult tagasi wastu tuult iwasõelale (3). Kõhnad iwad, mis tuulest kantuna woldilisest platest üle juhtuwad minema, saawad sellekohase hõlpsasti soowi järel seatawa püüdja (5) poolt kinni püütud ja masina alla juhitud (C). Iwasõelast läheb wili ühes rohuseemne ja liiwaga läbi liiwasõelale (4), kuna wäljapeksmata pead, ohaka nupud ja muu, mis iwasõelast läbi ei lähe, saawad wäljaheidetud masina alla (E). Liiwasõelast

Puhastusaparaat.

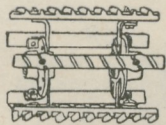
Wäljapekstud wili ühes haganaga (A) juhitaks woldilise haganasõelale (1), millest läbiläinud wili ühes peene haganaga satuwad haganasõela all olewale woldilise raud platele (2). Woldilise plate ja haganasõela wahela juhitud tuul kannab haga-

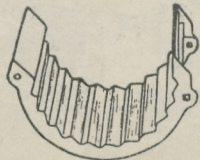
Patenteeritud puhastus aparaat.

1. Haganasõel.	A. Wili ja haganad.
2. Woldiline plate.	B. Haganad.
3. Iwasõel.	C. Kõhnad iwad.
4. Liiwasõel.	D. Peen rohuseeme ja liiw.
5. Kõhnade iwade kinnipüüdja.	E. Wäljapeksmata pead, ohaka nupud.
	F. Puhas wili.

üle läinud puhas wili juhitaks elewaatorisse (F), kuna liiwasõelast läbi läinud liiw, rohuseeme ja muu peen praht sellekohase renni kaudu välja jookseb (D). Tuult puhastusaparaadile an-
 nab wentilaator, missugune oma isesuguse õhu sisseimemise sisseseadega võimaldab ühe-
 tasase tuulepuhangu üle terve sõelte laiuse. Tuule tugewuse reguleerimine on väga käe-
 pärane ja hõlpsasti töötamise ajal toimetataw. Selle puhastusaparaadi tööwõimist annab
 tunnistust järgmine kirjeldus, missugune awaldatud ühes Rootsi põllumajanduslikes aja-
 kirjas eriteadlaste poolt ametlikkude wiljapeksumasinade proowitööde puhul: „Masinad on
 parimast materjalist, suure täpsusega ehitatud, otstarbekohaselt konstrueeritud, lihtsad
 käsitamiseks, kerge käiguga ja wäikse jõutarwituse juures väga suure tööwõimelised;
 peksawad igasugust wilja kui ka härjapea ja teisi heinaseemneid eeskujulikult. Thermae-
 nius wiljapeksumasinade wõrratu puhastuswõime on uuel konstrueeritud puhastusaparaa-
 dige SVEA masinaga täiesti kindlaks tehtud, kuna peale normaal peksuproowi sai SVEA
 masinaga tehtud katset, milpuhul sai wilja allalastud niipalju kui võimalik, kuna välja-
 wõetud olid hagana ja wilja sõelad, järjelikult töötas masin ainult woldilise platega ja
 liiwasõelaga, kuid selle peale waatamata oli kottijooksew rukis pealiskaudselt waadates
 niisama puhas kui eelmisel peksuproowil pekstud wili.“ Sarnaseid tunnistusi on antud
 neile masinatele Norrast, Soomest, Taanist ja Leedust. Puhastusaparaadist juhitaks wili
 elewaatori kaudu iseäralise klapi abil otse, ehk läbi okkamurdja sorteerijasse.

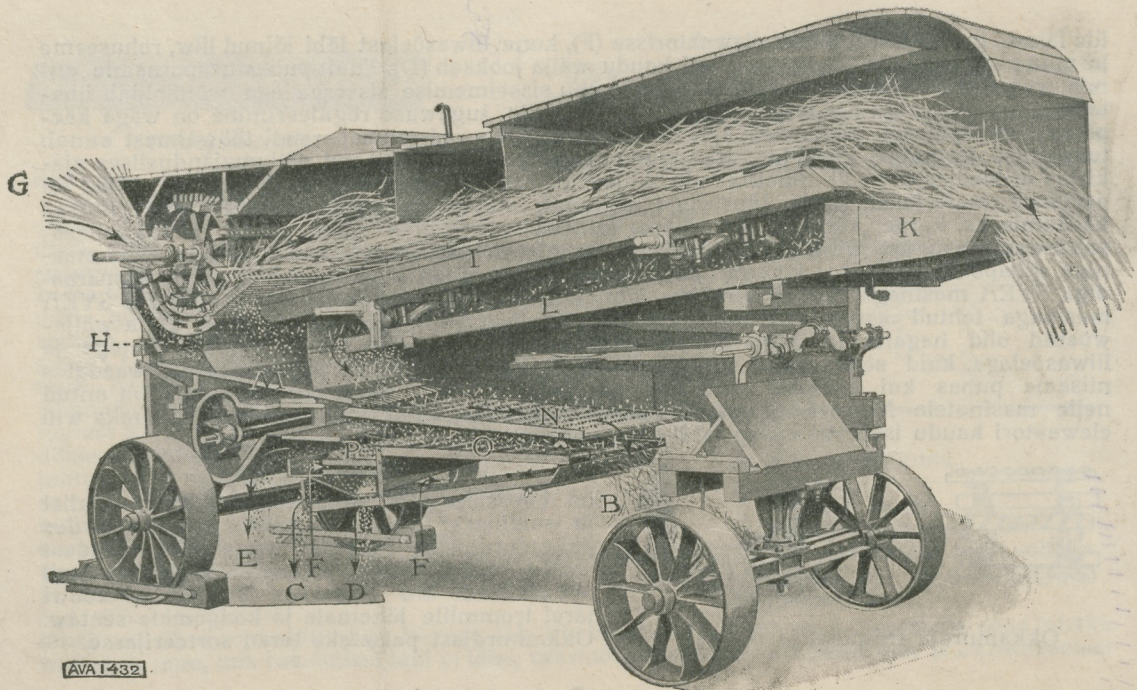

Okkamurdja trommel ja mantel.

Okkamurdja

on koosseisew 5 hambulise liistuga trommlist ja woldilisest malm mantlist. Terad, sattudes okkamurdjasse, saawad trommli liistudest wastu mantli wolte pekstud, kusjuures neil okkatüükad ära murtaks. Mantel on soowi järel trommlile lähemale ja kaugemale seataw. Okkamurdjast paisatakse terad sorteerijasse.

AVA 1432

49
1/1/60

Handwritten notes on the left margin, including the word "Photo" and other illegible text.

Handwritten numbers "1111111111" at the top right.

Handwritten numbers "1111111111" on the right margin.

Thermaenius Klass C wiljapeksumasina läbilõige.

G. Allalaskmise awaus.	M. Terade ja haganate sõelale juhtija.	C. Kõhnad iwad.
H. Peksukorw.	N. Trepiline haganasõel.	D. Peen rohuseeme ja liiw.
I. Põhupuhastajad.	O. Woldiline plate.	E. Wäljapeksmata pead, ohaka nupud.
K. Järempuistaja.	P. Iwasõel.	F. Puhas willi, juhitaks elewaatorisse.
L. Terade koguja laud.		

Sorteerija

töötab tuule abil, kusjuures terad saawad liigitatud raskuse järel: esimene sort — kõige raskemad, teine sort — keskmised ja kolmas sort — kõhnad terad. Sortisid võib soowi järel tellida nii tuule suurendamise ehk vähendamise, kui ka sellekohaste seadiste abil. Okkad ning muu wilja hulka jäänud praht kantaks tuulega okkamurdja lahtisest otsast välja. See sorteerija on oma lihtsa, tugewa ehituse, kerge käsituse ja eeskujuliku tööga suurima lugupidamise wõitnud.

Laagrid.

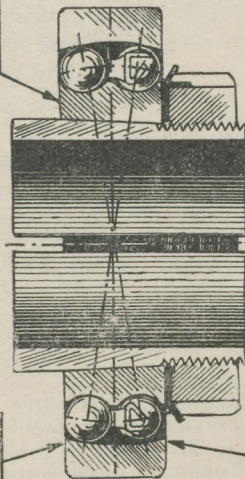
Kõige otstarbekohasemad laagrid mis kunagi wiljapeksumasinate juures võib tarwitada, on ilmakuulsad Rootsi S. K. F. kuullaagrid, missugustega kõik Thermaenius wiljapeksumasinad warustatakse. Arwestades halbade tingimistega, milles wiljapeksumasinate laagrid peawad töötama, peawad need konstruktsiooni, materiali kui ka wäljatöötamise poolest eriti head olema. Thermaenius tehas tarvitab wiljapeksumasinate jaoks ainult S. K. F. kuullaagreid, sest kauaaegsed kogemused on näidanud, et need laagrid kõigis suhtes wiljapeksumasinatele kõige kohasemad on. Raputuste ja ka niiskuse tõttu,

mille all wiljapeksumasinal tublisti kannatada tuleb, wõiwad masina puust kere moodud muutuda, ja kui laagrid sel puhul järele ei anna, tekib laagrites suur õõrumine, sellega ühes soojaksjooksmine ja laager saab rikutud. Tänu S. K. F. kaherealise kuullaagri isäräralisele konstruktsioonile, ei kannata need laagrid selle pahe all, sest nende laagrite wäline jooksuring wõimaldab wõlli seisukoha muutmist suurel määral.

Klass C wiljapeksumasinat wäntwõllid warustatakse hästi konstrueeritud, häast materjalist, väga hoolikalt valmistatud õlilaagri-ritega, mis wäntwõllide wäikse koormatuse ja laisa käigu all väga kaua vastu peawad, seal kohas mitte palju halwe-

*Rõngad ja kuulid
Rootsi
erilisest terasest*

*Läbitõigatud hüls
kergelt kinnitatav.*

mad, küll aga palju odavamad on kui kuullaagrid. Õlitamine sünnib tahi läbi õlitagawara ruumist, mille tõttu mustus õliga laagritesse sattuda ei saa, waid tahi sisse pidama jääb, mille laagrite pikk iga

*Sfäärilised jooksu
pinnad -
laagrid isereguleeritavad*

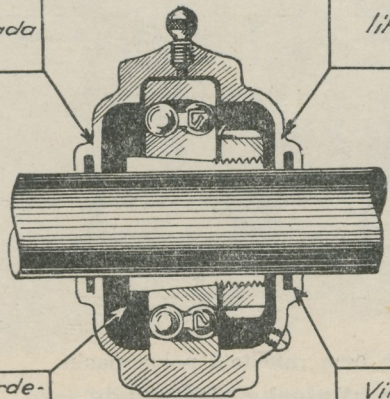
*Välimise rõnga vaba
suundumise tõttu on
võimalik kuuli ja rõngaste
pinda jalgida.*

*Kahest podest
pesa kerge ülesseada*

*Laaگری pesa
lihtne ja tugev.*

kindlustatud. Soovi korral võib ka need võllid S.K.F. kuullaagritega varustatud saada.

Tüüp „GÖTA“ ja „SVEA“
viljapeksumasi-

*Suur ruum määrde-
aine jaoks. Ühekord-
sest täitmisest jätkub
mõneks kuuks.*

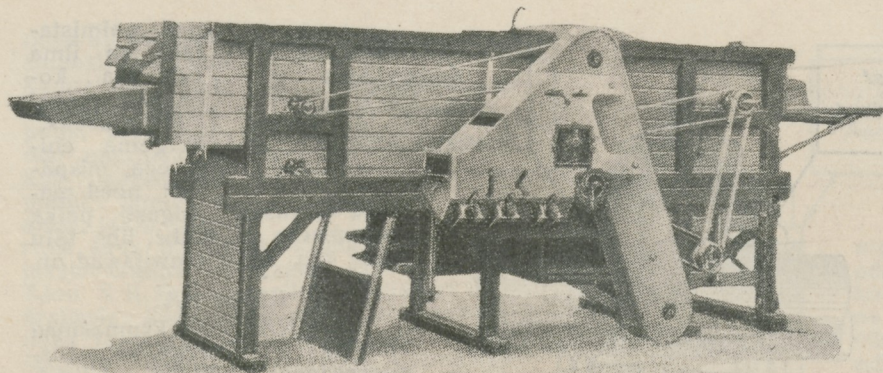
*Viltrõngad hoiavad
tolmu ja mustuse
sissetungimise eest.*

nad valmistaks ka ilma ratasteta kohapeal, paigaldamiseks, kergema ehitusega, misparast need masinad alaliselt paigast paigast vedamiseks ei kõlba, ühe talu jaoks aga väga soovitatavad on.

Klass NA.

Klass NA viljapeksumasinad ehitatakse kahekordse puhastussisseadega, tüüp 2¹/₂ – tsilindri-, sõela- ehk tuulesorteerijatega, tüübid 3 ja 3¹/₂ tsilindri sorteerijatega. Iga osa on nende masinate küljest hõlpsasti ära võetav, millega üle-

waade masina töötamisviisist üksikute osade koostööst ja kerge juurdepääs masina jagudele saavutatud. Kerde raamid on valmistatud tamme puust, kõvendatud poltidega ja

nurkkõwenda-
jatega; wooder-
dus parimast
Rootsi männa
puust, weo-
wärk — rauast,
weorattad kõr-
ged ja laiad.
Esimesed rat-
tad masina alt
läbipööratawad
tagumised wa-
rustatud tuge-
wa piduriga.

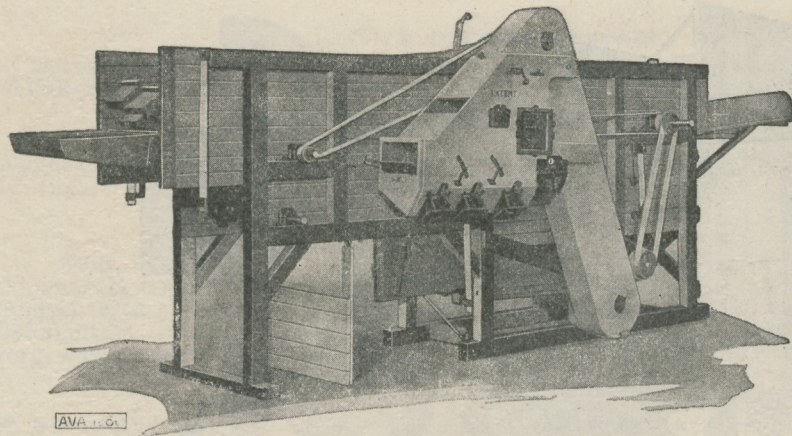
Tüüp „Göta“ ilma ratasteta peksumasin.

Kaitsega allalaskes sisseade.

Allalaskes awaus on warustatud iseäralise kaitselauaga, mis kaitseb allalaskjat õnne-
tuse wastu.

Peksuwärgi

ehituse tugewusele on väga suurt rõhku pandud. Trommli laagripukid on rauast, väga
tugewast kerega ühendatud. Et trommli laagripukkidesse ka peksukorw kinnitatud, on
trommli ja peksukorwi waheline ühendus wõrratult tugew. Trommel, umbsest rauast latti-

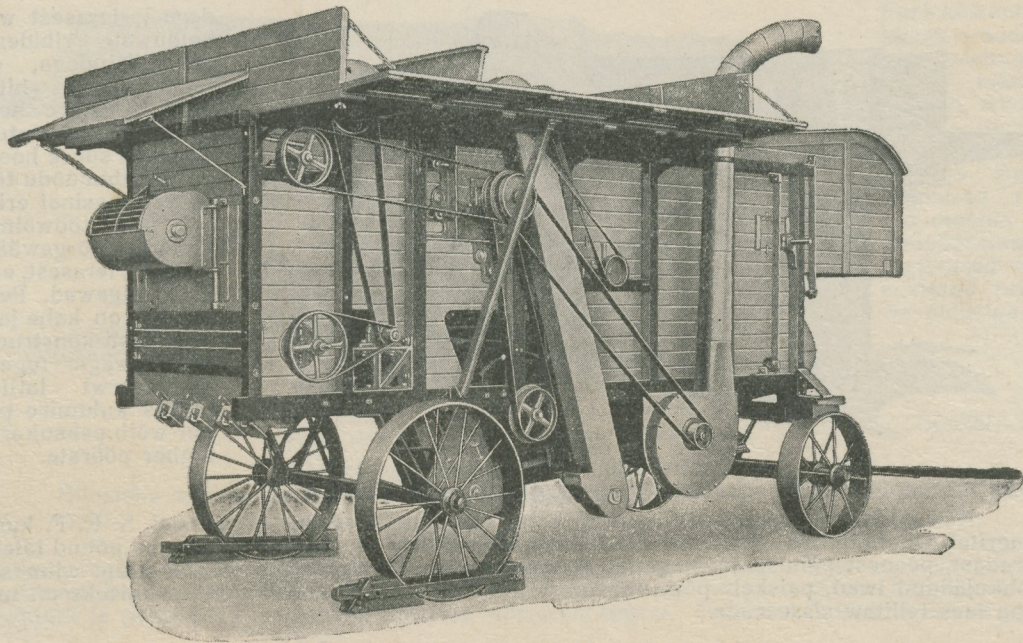

Tüüp „Svea“ ilma ratasteta peksumasin.

Põhupuistajad.

Neli pikka põhupuistajat liiguvad kahe kõrgehuubilise wäntwõlli peal S. K. F. kuul-laagritel. Uuetüübiliste pealmiste pindade ja neljajaoliste tõugete mõjul saavad põhud täiesti teradest, peenest põhust ja haganatest wabastatud. Järempuistaja, püüdes kinni wiimased põhkujäänud iwad, paiskab põhu masinast wälja. Põhu puistamise reguleerimiseks on masina laes tellitaw sisseseade.

dega ja terasest wahelduwate ribidega, peksuliistudega, on raske, tugewa ehitusega ja suure hoolega tasakaalustatud. Trommli suure hoogjõu ja läbimõõdu tõttu on masinal eriliselt suur töowõime. Wõllid on kõrgewääratuslisest terasest, eriliselt tugewad. Peksukorw on kahe jaoks, hästi konstrueeritud, wäga tugew. Peksukorwi lattide nüriks kulumise puhul wõib peksukorwi ümber pöörata.

Klass NA wiljapeksumasin.

1058
200
70000:300:500

I. puhastusaparaat

on warustatud peeneõle ja hagasõelaga ja sarnaneb peajoontes klass C masinatele. Siit juhitaks wili elewaatori kaudu otse, ehk läbi okkamurdja — II. puhastusaparaati.

Iseäraline sisseseade,

püüdes kinni tuulest wäljakantud üksikud iwad kui ka wäljapeksmata pead, saadab need wentilaatori tuule abil peksutrommlisse tagasi.

Okkamurdja.

Suur, ruumikas okkamurdja murendab okkad ilma iwade wigastuseta, mis tingitud okkamurdja trommli wõrdlemisi wäiksest kiirusest. Okaste murdmine sünnib iwade hõõrumisel teras traadist wõrk mantlis wiltuste hammastega hõõrumisliistudega trommli poolt. Okkamurdja reguleerimine on hõlbus. Ristikheina seemne peksu puhul on see okkamurdja kõrgewäärtusline abiorgan.

II. puhastusaparaat

on warustatud kolme wahetatawa sõelaga. Sõelte otstarbekohase walikuga wõib saawutada kõrgewäärtusliku puhastuse. Wäljapuhastatud praht ja mustus juhitaks sellekohase kanali kaudu I. puhastusaparaati, wäljaheidetawate haganate hulka.

Sorteerija

sorteerib wilja pika spiraal sorteertsilindri abil, millele juurdepeas wäga hõlbus. Sorteertsilindri pikkusega on saawutatud terawalt erinewad wilja sordid, kuna sortide reguleerimine on hõlbsalt toimetataw töötamise ajal. Sorteertsilindri spiraali wahele kinnijäänud terad wabastataks sellekohase pöörlewa harja poolt. Wilja wõib ka sellekohase siibri abil sorteertsilindrist mööda, sorteerimata, kottidesse juhtida.

Peksumasinate mõõdud ja hinnad.

Klass	Tüüp	Ehitus	Väljapeks kaeru tunnis kg.	Hobuse jõududes		Trommli			Suurrihma seibi		Masina mõõdud snim. töötamise seisukorras			Kaal Kg.	Hind Kr.
				Tärv. jõudu	Soovit. jõu- masin	kiirus minut.	laius m/m.	jämed. m/m.	laius m/m.	läbim. m/m.	pikkus	Laius	Kõrgus		
C.	Göta	Pealt- söödet.	900— 1100.	8	10	1100	700	600	135	190	602	218	200	1300	
		Otsast- söödet.	900— 1100.	8	10	1100	700	600	135	190	657	168	195	1250	
		Ilma ratas.	900— 1100.	8	10	1100	700	600	135	190	560	160	175	870	
	Vesta	Pealt- söödet.	650— 900	6,5	8	1100	600	600	135	190	602	208	200	1100	
		Otsast- söödet.	650— 900	6,5	8	1100	600	600	135	190	657	158	195	1050	
	Svea	Pealt- söödet.	550— 750	5	7	1100	500	600	135	190	589	196	188	925	
		Otsast- söödet.	550— 750	5	7	1100	500	600	135	190	642	148	188	880	
		Ilma ratas.	550— 750	5	7	1100	500	600	135	190	510	160	135	605	
	NA	2 1/2'	Trommli, tuule ja sõe- la sorteer	1000— 1200	8	10	1100	765	600	135	190				
3'		Trommli sorteer	1200— 1450	10	13	1100	915	600	165	210	595	260	290	2800	177 pd.
3 1/2'		Trommli sorteer	1500— 1700	12	15	1100	1070	600	165	210	595	275	290	3000	183 pd.

Kombineeritud haganate korjaja,

mis iseäralise maksu eest neile masinatele juurde antaks, on varustatud puhujaga, millega võib haganad eraldi ehk koos lühikeste õlgedega juhtida masinast haganikku ehk mujale, millega kokkuhoitud inimese tööjõudu.

Ristikheina seemne

peksuks on need masinad oma iseäralise konstruktsiooni poolest kohasemad kui ükski teine wiljapeksumasin. Peksawad ristikheina seemet ilma mingisuguse selleks erilise sisseadeta täiesti rahuldawalt.

Laagrid.

Kõik nende masinate wõllid jooksewad S. K. F. kuullaagritel, millest eelpool kirjeldatud.

Jõumasinad.

Jõumasinateks tarwitatakse harilikult mootoreid, traktoreid ja lokomobiile. Jõumasina muretsemisel aga peab silmas pidama, missugune neist kõige otstarbekohasem on.

Lokomobiil on wiimasel ajal tahaplaanile jäänud oma hinna kalliduse, raske kaalu, aegawõtwa auru üleskütmise ja suure inimjõu tarwiduse tõttu. Wõistlema on jäänud waid mootor ja traktor.

Traktor, kui jõumasin, ei ole küllalt otstarbekohane, sest tarwitab palju kütet ja määrdeõli, kuna kiire käigu ja keerulise ehituse tõttu on palju wõimalusi rikki minekuks, mis eriti wiljapeksu ajal, kus selletõttu palju inimjõudu ja kallist aega kaotsi läheb, sugugi soowitaw pole. Kokkuwõtetult: Traktori hind on kallis, korrashoid ja remondid maksawad palju, kütet ja määrdeõli läheb palju, rikkimineku wõimalusi on palju, kiire tuuride tõttu kulumine suur. Sellepärast ei ole traktor põllumajanduses tulutoow masin.

Mootor sellewastu on osta odawam, tarwitab wähe kütet ja õli, on lihtsam käsitada, tasase käigu tõttu peab kaua kulumisele wastu, lihtsa konstruktsiooni tõttu on rikkiminemise wõimalused äärmiselt wäiksed, kuna lõpuks kulumise puhul tuleb remont palju odawam kui keerulise mehanismiga traktori remont.

Kuid seda ei saa ütelda kõigi mootorite kohta. On mootoreid, mis wäga tihti tõrguwad ja rikki lähewad. Tuleb isegi wõrdlemisi sagedasti ette mõne firma mootorite juures suuremaid rikkeid, nii kui: kurbliwõlli katkumine, tsilindri ja pea lõhkemised jne. Seesugused rikked on suuremalt osalt tingitud mootori halwast konstruktsioonist ja materjalist, ja teewad kallil töö ajal, iseäranis wiljapeksu ajal, suurt kahju ja halba meelt.

Meie oma hulgaastate jooksul saawutatud kogemuste najal oleme suutnud lugemata mootori markide hulgast wälja walida kaks tüüpi, mis täiesti wastawad ülesseatud nõuetele, need on: originaal Rootsi „Sandbäcken“ kahetaktiline nahwtamootor, wäga suure ülejõuga, kõrgewäärtusline material, peensusteni wälja töötatud konstruktsioon ja eeskujulikult puhas ja täpne wäljatötamine, ning originaal Ameerika „Herkules“ neljataktiline petroleumimootor, mis oma odawa hinna kohta hästi konstrueeritud, suure ülejõuga, wäga tugewa ehitusega ja hääst materjalist.

Sandbäcken mootorid,

mis eriti wiljapeksuks ratastele ehitatud, on tarwitajaskonnas wäga suurt poolehoidu leidnud, ning on praegu meie turul olewatest mootoritest kindlasti kõige paremad. Eriti palju on neid mootoreid tarwitusel Saare- ja Läänemaal. Oleme neid müünud 1923. aastast peale, kuid tagawara osasid on ainult mõned tähtsuseta numbrid läinud ning needki rikked on juhtunud hooletu ümberkäimise wõi õnnetu juhtumise tõttu, mis tunnistust annab nende mootorite wastupidawusest.

ÕLITAMINE sünnib automaatselt sellekohase õlitusaparaadi kaudu.

KÄIMALASKMINE sünnib lihtsalt, ilma wähemagi wastu tõrkumiseta: Tugewajõulise kuumenduslambiga aetaks mootori pea mõne minuti jooksul tarbeks kuumaks, pritsitaks paar

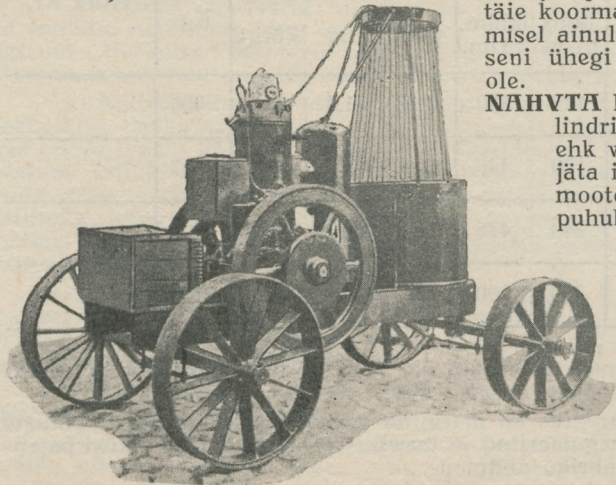
pumba täit nahwtat sisse, pööratakse jõuratast poolringi tugewast wastukäiku ning kohe sütib nahwta tsilindris.

KUUMENDUSPEAD Sandbäcken mootoril ei lõhke iialgi.

REGULAATOR töötab väga tundelikult, andes mootorile kütteainet nii palju, kuiwõrd mootori jõudu tarwitatakse. Riiklises katsekojas proowil näitas Sandbäcken mootor järsul täie koormaga koormamisel ja koorma maha wõtmisel ainult wiie tuurilist tuuride kõikumist, mis seni ühegi mootoriga kaugeltki kätte saadud ei ole.

NAHWTA PUMP saadab nahwtat pritsi kaudu tsilindrisse iga ringi jooksul üks kord, rohkem ehk vähem, nii kuidas tarwidus nõuab. Ei jäta iialgi ringi wahele, millega kindlustatud mootori ühetasane käik, mis eriti wiljapeksu puhul tingimata tarwilik.

**E. UURKIWI PATENT NAHW-
TATOLMUTAJA** pritsib nahwtat tsilindrisse peene tolmunaga, mis selletõttu hästi õhuga seguneb ja täiel määral põletatud saab. Jugana nahwta sissejooks, mispuhul suur protsent nahwtat põlemata, toore gaasina wälja läheb, on selle pritsi tarwitusele wõtmisega täiesti kõrwaldatud, sest nahwta leiab wäljapääsu ainult suure surwe all, awades iseäralise kolbi abil wäljapritsimise awause pumba löögi ajal.

Sandbäcken nahwtamootor.

Sandbäcken mootorite mõõdud ja hinnad.

Tüüp	1) Hobuse jõud	Tuurid minutis	2) Küttaaine tarvitus h. jõu peale tunnis gr.	Rihmaseibi		3) Mõõdud meetrites			3) Kaal Kg.	Hind Kr.
				laius m/m.	läbim. m/m.	pikk	lai	kõrge		
D	8	525	340	140	390	2,22	1,4	2, -	900	
G	10	475	276	190	440	2,22	1,4	2,—	1017	
E	18	450	300	240	475	1,—	1,175	1,48	1200	
F	36	450	300	330	600	2,3	1,—	1,5	2100	

1) Sandbäcken mootor laseb ennast koormata üle 50%; 10 hob. jõul. mootor vedas proovipeal välja 15,35 hobuse jõudu.

2) 10 hob. jõul. mootori nahwtatarvitus on märgitud kohapealsete katsete tulemuste järel, kusjuures oli mootor uuesti sissereguleeritud ja tarvitusesele võetud E. Uukkiwi patenteeritud nahwtatolmutaja. Teised on wabriku andmed.

3) Mõõdud ja kaal on tähendatud : 8 ja 10 h. j. — wankritega, teised — ilma wankriteta.

PLAHWATUSRUUM on nõnda konstoreeritud, et jahutuswesi ka seda jahutab, kuna wee tilgutamist plahwatusruumi ei sünni, mis mootoriga ümberkäimist lihtsustab. Selletõttu käiwad kuumenduspead, kuni ükskord läbi põlewad.

Originaal Ameerika „HERKULES“ petroleumimootorid.

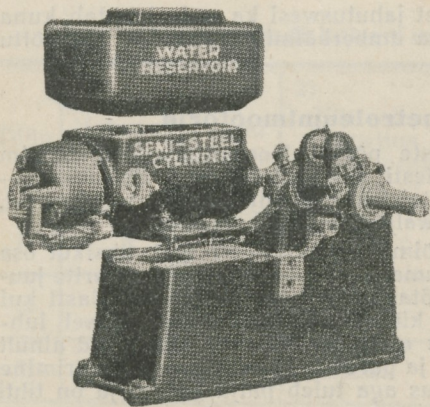
„Herkules“ mootorid on ehitatud 25. a. kogemuste põhjal. Mootoritehas on waneim ja tuntuim maailmas ning on mootorite ehitamises täiesti spetsialiseerunud. Ehituse poolest on „Herkules“ mootorid tugewamad ja lihtsamad teistest samahinnalistest mootoritest. Parema mootorina on „Herkules“ mootoril järgmised väljapaistwad omadused:

1) Neljaosaline mootori ehituswiis (ülesw. 1) wõimaldab hõlpsasti igat üksikut osa wahetada. Peaks mõni neist osadest kõlbmataks muutuma, ei ole nagu teiste mootorite juures terve masin kõlbmata, waid osa uuendamisel töötab „Herkules“ sama kindlasti kui warem. Tsilindri lõhkemise puhul, mis hooletuse tõttu külmal ajal wee sisse jätmisel juhtuda wõib, ei ole selle kinnikeetmiseks tarwis terwet masinat töökotta wiia, waid ainult tsilinder, kuna selle wäiksekogulise osa soendamine ja parandamine, niisama puurimine hõlbus ja odaw on. Teiste masinate seesugune parandus aga tuleb palju kallim ja on tihti täitsa wõimata.

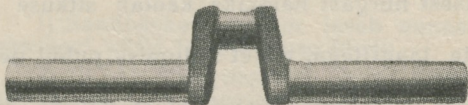
2) Taotud kurbliwõll (ülesw. 2) on tugewam ja jämedam kui ühelgi teisel samahinnalisel mootoril. Teistel mootoritel on kurbliwõll harilikult ümargusest terasest wälja paenutatud. Paenutamiseaga wenib aga metall wälimisest nurgast harwaks, kaotab sitkuse ja wõib sealt kergesti murduda.

3) Kolbestange on warustatud wahetawate laagritega, nii et kulumise puhul neid hõlpsasti uutega asetada saab (ülesw. 3).

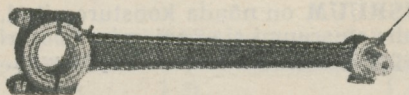
4) Mootori pealaagrite pesad on kolbi poole wildakud, nii et plahwatussurwe saab wastu wõetud laagri põhjaga, mitte aga äärega, nii kui paljudel mootoritel (ülesw. 4).

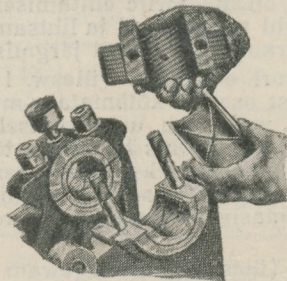
Ülesw. 1.

Ülesw. 2.

Ülesw. 3.

Ülesw. 4.

5) Põletisaine reservuaarid asuvad mootori jala õõnsuses, kus need wigastuste vastu täiesti kaitstud on.

Need mootorid töötavad laitmatult iga-suguse kliima ja ilmas-tikuga. „Ball“ tsentrifu-gaal regulaator kindlus-tab ühetasase käigu, ja kõrgepinge magneeto „Vico,“ mis lihtne, wõr-ratult wastupidaw ja tu-gewajõuline süüteapa-raat, täidab oma otstar-wet hästi.

Mootorid on müügil weetawad ja wun-damendile asetatawad.

Wabrik wastutab iga mootori eest 5 aastat.

